

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

NR
36

RYNEK MLEKA

stan i perspektywy

ISSN 1231-2673

ANALIZY
RYNKOWE

KWIECIEŃ 2009

Analizy są finansowane przez
AGENCJĘ RYNKU ROLNEGO
oraz
INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Spis treści

REASUMPCJA

- I. Uwarunkowania makroekonomiczne – *Tadeusz Chrościcki*
  - II. Regulacje rynku mleka we Wspólnocie – *J. Seremak-Bulge*
  - III. Produkcja mleka – *J. Seremak-Bulge*
  - IV. Przetwórstwo mleka – *Z. Smoleński, T. Zdziarska*
  - V. Spożycie mleka i jego przetworów – *K. Świetlik*
  - VI. Handel zagraniczny mlekiem i jego przetworami – *P. Szajner, Z. Smoleński*
  - VII. Interwencja na rynku mleka – *J. Sych-Winiarek*
  - VIII. Ceny – *J. Seremak-Bulge, P. Szajner, K. Świetlik*
- Aneks

**Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych
prosimy o podanie źródła.**

Analizę przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-950 Warszawa
Kierownik Zakładu – prof. dr hab. Jan Małkowski, tel.: (022) 827-36-64

AUTORZY:

prof. dr hab. Zygmunt Smoleński

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (022) 826-75-53

mgr inż. Piotr Szajner

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (022) 50-54-719

doc. dr hab. Jadwiga Seremak-Bulge

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (022) 50-54-666

mgr inż. Teresa Zdziarska

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (022) 50-54-440

dr Krystyna Świetlik

• IERiGŻ-PIB •

Tel.: (022) 50-54-707

mgr Joanna Sych-Winiarek

• ARR • Warszawa

Tel.: (022) 661-78-75

Analizę zrecenzowała i zatwierdziła w dniu 31.03.2009 r. Rada Rolniczych Analiz Ekonomicznych w składzie:
Zdzisław Adamczyk, Tadeusz Chrościcki, Jan Małkowski, Bożena Nowicka, Iwona Szczepaniak,
Roman Urban (wiceprzewodniczący), Zdzisława Wiśniowska-Antonik, Maria Zwolińska (przewodnicząca).
Kolejna analiza wydana będzie w październiku 2009 r.

Produkcja mleka w Polsce w 2008 r. wzrosła o 2,7% do 12,06 mld l, m.in. w wyniku zwiększenia liczby krów oraz ich wydajności do 4350 l/szt. Zmalała liczba dostawców mleka z ok. 201 tysięcy w kwietniu 2008 r. do ok. 194 tysięcy w lutym 2009 r.

Utrzymywały się spadkowe tendencje cen skupu mleka, pod wpływem kryzysowej sytuacji w przemyśle mleczarskim, spowodowanej nadmiernym wzrostem cen surowca mlecznego w 2007 r. Ceny skupu zmalały ze 132,15 zł/100 l w grudniu 2007 r. do 88,97 zł/100 l w analogicznym miesiącu 2008 r.

Mimo głębokiego spadku cen notowana jest wysoka dynamika skupu mleka. W okresie minionego sezonu mlecznego, tj. od kwietnia 2008 r. do lutego 2009 r. skupiono ok. 8,5 mld kg surowca mlecznego, w przeliczeniu na referencyjną zawartość tłuszczu. Stopień wykorzystania kwot surowca mlecznego przysługujących dostawcom hurtowym wyniósł 91%.

Rentowność netto przetwórstwa mleka, która w I półroczu 2008 r. była ujemna (-0,06%), w całym 2008 r. osiągnęła wartość dodatnią (0,58%). Nadal jednak przemysł mleczarski znajduje się w trudnej sytuacji finansowej, co m.in. przyczynia się do bardzo niskiego poziomu cen skupu mleka.

Nastąpiły zmiany struktury produkcji przemysłu mleczarskiego. Wzrosła produkcja serów dojrzewających o 12,8%, zagęszczonego mleka i śmietany o 5%, pełnego mleka w proszku o 3,7% oraz innych serów o 1,4%. W konsekwencji o 9,4% zwiększyła się produkcja serwatki.

W 2008 r. nieznacznie zmalała bilansowa konsumpcja mleka, łącznie z mlekiem przeznaczonym na przetwory (bez mleka przerobionego na masło) i wyniosła 178 l na mieszkańca. Konsumpcja masła zmniejszyła się o ok. 2% do 4,1 kg na mieszkańca. W gospodarstwach domowych zmalało spożycie mleka płynnego oraz śmietany i śmietanki. Na dotychczasowym poziomie utrzymała się konsumpcja twarogów i serów dojrzewających. Zwiększyło się spożycie jogurtów.

W 2008 r. eksport produktów mleczarskich w ekwiwalencie surowca mlecznego wzrósł o ok. 400 mln l do 2250 mln l, a jego wartość o 5,5% do ok. 1230 mln EUR. Równocześnie import zwiększył się o 7%, nadal jednak stanowi nieznaczną część podaży na rynku krajowym. Nadwyżka eksportu nad importem wzrosła do 925 mln EUR. Wzrósł eksport większości produktów, z wyjątkiem jogurtów i masła. Systematycznie rośnie udział produktów o dużym udziale wartości do-

danej i przeznaczonych do bezpośredniej konsumpcji, a maleje udział półfabrykatów. Eksportowano głównie do krajów Wspólnoty Europejskiej, których udział w strukturze wartości eksportu wyniósł ok. 80%, w tym państw UE-15 ok. 57%. W 2009 r. przewiduje się ograniczenie eksportu na skutek narastającego kryzysu światowego. W imporcie dominowały półfabrykaty. Łączny udział mleka i serwatki w proszku oraz mleka płynnego i śmietany stanowił 51% wartości importu produktów mleczarskich. Sprowadzono również sery dojrzewające i masło ze „starych” krajów Unii Europejskiej.

Wobec pogłębiającego się kryzysu światowego Unia Europejska uruchomiła zakupy interwencyjne masła i odtuszczonego mleka w proszku oraz przywróciła refundacje do eksportu odtuszczonego i pełnego mleka w proszku, masła oraz serów dojrzewających, realizowane przez Agencję Rynku Rolnego. Poza tym ARR, w ramach subsydiowania spożycia mleka i jego przetworów w placówkach oświatowych, od początku realizowania dopłat, tj. od maja 2004 r., wypłaciła na ten cel ok. 243 mln zł.

W 2009 r. przewiduje się spadek produkcji oraz krajowego spożycia mleka. Możliwa jest stabilizacja spożycia masła na poziomie zbliżonym do 2008 r.

SUMMARY

In 2008 milk production in Poland increased by over 2.7% to the level of 12.06 billion l *inter alia* as a result of the increase in the number of cows and their productivity to the level of 4350 l/cow. The number of milk suppliers decreased from ca. 201 thousand in April 2008 to ca. 194 thousand in February 2009.

Decreasing tendencies in buy-in prices of milk held under the impact of the crisis in the dairy sector resulting from the excessive growth of milk raw material prices in 2007. Buy-in prices decreased from 132.15 PLN/100 l in December 2007 to 88.97 PLN/100 l in the same month of 2008.

Despite the dramatic price fall, high dynamics in milk buy-in can be observed. In the previous milk season i.e. from April 2008 to February 2009, ca. 8.5 billion kg of milk raw material has been bought-in in equivalent of reference fat content. The level of use of milk raw material quota allocated to wholesale suppliers amounted to 91%.

Net profitability of milk processing, which in the 1st half of 2008 remained negative (-0.06%) in the whole 2008 reached a positive value (0.58%). Still the dairy sector remains in a very difficult financial situation, which *inter alia*, contributes to very low buy-in prices of milk.

The structure of production in the dairy sector changed significantly. Production of hard cheese increased by 12.8%, condensed milk and cream by 5%, full-fat milk powder by 3.7% and other cheeses by 1.4%. In consequence production of whey increased by 9.4%.

In 2008 the balance sheet milk consumption lowered slightly, together with milk intended for processing (without milk processed into butter) and amounted to 178 l per capita. The consumption of butter decreased by ca. 2% to the level of 4.1 kg per capita. Consumption of liquid milk and sour cream and cream decreased in individual households. Consumption of cottage cheeses and hard cheeses remained at the same level. Yoghurt consumption increased.

In 2008 export of dairy products in raw milk equivalent increased by ca. 400 million l to the level of 2250 million l, and its value by 5.5% to ca. EUR 1230 million. At the same time import increased by 7%, but it still constitutes only an insignificant part of supply in the domestic market. Surplus of export over import increased to EUR 925 million. The export of most products increased, with the exception of yoghurt and butter. The share of products with high added value grows systematically, along with

the products intended for direct consumption, while the share of pre-fabricates decreases. The above mentioned commodities were exported mainly to the EU that accounted for ca. 80% of the export value, of which 57% was EU-15). It is expected that the export will be limited in 2009 due to the global crisis. Import covered mainly raw pre-fabricates. Total share of milk and whey powder and liquid milk and cream constituted 51% of the value of dairy products' import. Hard cheese and butter were also imported from the EU-15.

Against the growing global crisis, the European Union launched intervention buying-in of butter and skimmed milk powder and re-instated export refunds for skimmed and whole milk powder, butter and hard cheese. These measures are implemented by the Agricultural Market Agency (AMA). Moreover, within the framework of support of the consumption of for milk and dairy products in educational institutions the AMA paid ca. PLN 243 million from the beginning of the implementation of these subsidies, i.e. from May 2004.

A decrease in the production and domestic consumption of milk is predicted for 2009. Butter consumption may stabilise approximately at the level observed in 2008.

W serii Analizy Rynkowe w najbliższym czasie ukążą się:

1. Rynek ryb (11) • kwiecień 2009,
2. Rynek ziemniaka (35) • maj 2009,
3. Rynek drobiu i jaj (35) • maj 2009,
4. Rynek cukru (35) • maj 2009,
5. Rynek mięsa (36) • czerwiec 2009,
6. Rynek zbóż (36) • czerwiec 2009,
7. Rynek rzepaku (35) • czerwiec 2009,
8. Rynek owoców i warzyw (34) • czerwiec 2009,
9. Rynek środków produkcji i usług dla rolnictwa (36) • wrzesień 2009,
10. Rynek pasz (26) • wrzesień 2009,
11. Rynek mleka (37) • październik 2009,
12. Rynek ziemi rolniczej (12) • grudzień 2009,
13. Popyt na żywność (10) • grudzień 2009,
14. Handel zagraniczny produktami rolno-spożywczymi (30) • grudzień 2009.

SZYBKO! TANIO! PROFESJONALNIE!

Proponujemy Państwu:

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Usługi drukarskie:

- czasopisma
- książki
- ulotki
- katalogi
- albumy
- wizytówki
- materiały szkoleniowe
- materiały konferencyjne
- druki samokopiujące etc.

Usługi introligatorskie:

- oprawa spiralna
- oprawa zeszytowa
- oprawa bezszwowa
- foldery/broszury
- inne usługi

Nasze usługi wykonujemy bazując na najlepszej dostępnej technologii. Począwszy od formy przesłania wszystkich materiałów drogą elektroniczną (FTP), poprzez obróbkę DTP, druk cyfrowy na OCE VarioPrint 2100 oraz OCE CS 250, kończąc na mnogości usług introligatorskich.

Próby wydruku na różnych gatunkach papierów i folii dostępne są w Dziale Wydawnictw Instytutu, ul. Świętokrzyska 20.

Ceny na zamówienia obliczane są na podstawie kalkulacji wstępnej. Jeśli mają Państwo pytania dotyczące naszych usług, bądź cen, prosimy o kontakt.

Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB:

tel. (022) 50 54 520

(022) 50 54 685

fax (022) 50 54 636

e-mail: dw@ierigz.waw.pl

slipski@ierigz.waw.pl

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2009 roku wynosi 40 zł.

Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, skr. poczt. 984, 00-950 Warszawa. Tel.: (022) 50-54-685, faks:(022) 50-54-636
e-mail:dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>